FASİKÜL 46 – SAYFA 2

Çeviri: Anita Tatlıer

KIRSAL EĞİTİM VE TÜRKİYE'DE KÖY ENSTİTÜLERİ

Türk halkının %80i köylerde yaşar ve çiftliklerinden elde ettikleri ürünlerle yaşamlarını sürdürür. Bu kitleyi barındıran köy sayısı yaklaşık 40.000 dir. Bundan binlerce yıl önce bu yerleşim alanlarını doğada serpiştiren, bunların yerini titizlikle seçen atalarımız olmuştur, öyle ki bunu izleyen kuşaklar için bundan daha iyisini bulmak oldukça zordur. 16000 köyde yaşayan nüfus, 158 kişiyi geçmez. Diğer 16000 köyde ise nüfus 150 ile 400 kişi arasındadır. Ve geri kalan 8000 de ise yaşayan nüfus 50nin üstündedir. Burada yaşayan nüfus sayısı ister önemli olsun ister olmasın, söz konusu köy ister bir dağda ister bir vadide yer alsın, doğal koşullar ister iyi ister kötü olsun, bu ufak yerleşim alanlarında yaşayan halk eski kuşaklardan aktarılan gelenekleri, topraktan elde ettikleri ürünlerle

Resim: Bir köy enstitüsündeki öğrenci bir güvercin ve güvercin palazını inceliyor.

beslenerek, işlerini köyün sosyal zorunluluklarına uyumlamaya çalışarak ve Devletin mali yasaları ile dayatılan yükümlülükleri kabul ederek korumayı sürdürür.
Osmanlı İmparatorluğu bu fakir köylülere vergi ve harçlarla aşırı yüklenmişti. Imparatorluğun arzularına, tutkularına, hatalarına ve aynı zamanda kaderine ilişkin tüm mücadelelerinde, aktif rolü üstlenen işte bu halk kesimi oldu. Yine köylülerin azimli çalışmaları sayesinde, ülkenin kuraklık, açlık, depremler, sel, don gibi karşı karşıya kaldığı felaketlerin açtığı yaralar sarılabildil. Yüzyıllardan beri, sürekli mücadelelerden sonra, Türk köylüsü çalışkan, özverili, cesur ve cömert olan kişisel bir karakter oluşturdu. Osmanlı imparatorluğuna hizmet etmiş bu insanlar özellikle bunun tarafından ihmal edildi. Osmanlı İmparatorluğu köylüye baskı uygulayarak ve onu fakirleştirerek, ülkenin kendi kaynağını yok ettiğini fark edemedi.

Dünya Savaşından sonra, yeni Cumhuriyet kurulduğu sırada, yöneticiler köylüleri içler acısı bir durumda buldu. Cumhuriyetin ilanından sonra, köylü sınıfının kalkınması için tedbirler alındı, böylece kırsal Yasa benimsendi. Bu yasa uyarınca, her köy kendi yöneticilerini kendi seçmeliydi; bu yeniden inşa edilmeli, yeniden kurulmalı, büyütülmeli ve geliştirilmeliydi ve bu özgürce yetkinleşebilecek önemli ve bağımsız bir birim olarak görülmeliydi. Köyün kazançlarının, bunun okul, yol, çeşme, otlaklarla donatılması için kendi ihtiyaçlarına yönelik harcanması ilkesi,

Osmanlı hanedanlığı altında köylüleri ezen vergileri hafifletmek için aynı zamanda yeni tedbirler alan Devlet tarafından benimsendi. Demiryolları, su setleri, asfalt yollar ve garların yakınında silolar üretimi desteklemek amacıyla inşa edildi. Köylüyü yanlış yönlendiren ve sıkıntı veren bu disiplin yokluğuna tamamen son verildi; ve Ülke gereksindiği bu güvenlik ve huzur aşamasına ulaşabildi. Tüm bu tedbirlerin faydalı olabilmesi için en uzak köyde dahi mecbur kılınacak bir göreve bağlı kalmak gerekiyordu. Ve bu görev köylülerin (ki %80i cahildi) yeni ilkeler ve yeni ihtiyaçlar doğrultusunda eğitilmesinden ve onları iyi birer vatandaş yapmaktan oluşuyordu. Bu amaca ulaşmak için, şu iki kurumdan maksimum sonuç elde edilmeliydi: Ordu ve Okul

Bu kurumların işlevini kolaylaştırmak için, arap harflerinden kurtulmak ve latin harflerini benimsemek gerekiyordu. Ordu, buna katılan tüm genç insanlara okuma ve yazmayı öğreterek bu bağlamda tarihsel bir rol üstlendi. Bu bilgisiz gençleri iyi birer vatandaş olarak yatiştirerek, hizmetleri bittiğinde onları köylerine geri göderiyordu. . Kamu Eğitim Bakanı normal koşullar uyarınca hareket eder, bu sebeple, herhangi ufak bir köyde okul açtıramaz .

Resim: Ladik enstitüsünden birkaç öğrenci, tuğla duvar inşaatı dersi sırasında görülüyor.

En yetkin gençleri kırsal eğitmenler olarak yetiştirmek için Ordu tarafından verilen bu eğitimden faydalanır. En zeki görünen çavuş ve onbaşıları köy eğitmenleri olmak için hazırlık derslerini izlemeye teşvik eder. Bu okullarda son derece pratik yöntemlerle, kültür, tarım, pedagoji dersleri öğretilir. Bu derslerin sonunda en fazla başarılı olanlar seçilir ve kırsal öğretmen ve eğitmen olarak hizmet vermeleri için çok az nüfuslu köylere gönderilir. Bu genç insanlar

Resim: göl kıyılarında bulunan köylerdeki öğrenciler balıkçılık dersleri alır.

nüfusu 400de daha az olan köylere gönderilir. Bu köylerden her biri kendi geçici öğretmenine sahip 8 ya da 10u ortak bir müdüre sahip bir topluluğu oluşturur. Bu eğitimciler, o ana dek kendi çalışmalarında başarılı olmuş Öğretmen Okullarından diploma alanlar arasından seçilirler. Bunların görevi kırsal eğitmenleri denetlemek ve bunların eğitimini tamamlamaktır. Eğitimleri sırasında, yasal yönetmeliklere göre, her yıl 2000 kırsal eğitmen yetiştirilmelidir. Bu amaç için ayrılan masraf tutarı Kamu Eğitim Bakanlığı bütçesine kaydedilir. Bu şekilde sağlam bir sistem kurulabilir ve hatta ilköğretim en ufak köye kadar götürülebilir ve bu eğitimi vermeye yetkin eğitmenler yetiştirilebilir. Bugün, 8000 köyümüzde genç insanlar çalışmaktadır.Ve buralarda, ilk okullar köylülere rehberlik etmekte ve onları en rasyonel meyve, sebze ve

bahçe kültürüyle tanıştırmaktadır. Köylüler arasından seçilen bu eğitmenler, köylü yaşamının koşullarına uyum sağlarlar, halkın psikolojisini ve yaşadıkları yerin özelliklerini tanırlar. Böylece yürüttükleri çalışma her zaman, bu kırsal yaşamı bu denli kolaylıkla özümseyemeyen bir yabancıya kıyasla daha fazla verimlidir.

Kırsal Enstitüler, köylerde sıradan halka eğitim vermeye yetkin eğitmenleri yetiştirmek amacıyla oluşturuldu.

Kamu Eğitim Bakanı, köyleri tüm modern rahatlıkla donatmak için eğitmen yetiştirmenin yeterli olmadığını fark ederek, diğer tedbirleri alma ihtiyacını da hissetti. Böylece Büyük Millet Meclisinde, verimli bir toprağa sahip ve tarıma elverişli köylerde kırsal Enstitülerin açılmasına izin veren bir yasanın oylanmasını sağladı.

Resim: Kayseri enstitüsünde uygulamalı tarım dersi

Bu yasa, her bir Enstitüye yılda 3000 öğrencinin kaydolmasına izin verir. Bugün bu öğrencilerin sayısı 5000 dir. Bu kuruluşların programı iklim, üretim hayatı, demiryolları, su bentleri vs. açısından ülkenin durumunun incelenmesi gibi konular arasında paylaştırılır. Bunların çalışmaları özellikle uygulamalı tarım faaliyetine yönelir. Bu Enstitülerden her biri, 20.000 ila 30.000 ar tarım arazisine sahiptir. Köylerinde ilk okul diplomasını alan öğrenciler buraya kabul edilir. Bir ila iki yıllık eğitim süresi sonunda, eğitmen olamayacakları düşünülen öğrenciler başka bir yola, örneğin denizci, inşaatçı, hemşire, marangoz, ebe gibi bir köyde aynı derecede yararlı mesleklere yönlendirilir.

Bu Kurumlarda bazı dersler karmadır. Öğretim süresi beş yıldır.

Kırsal Enstitüler iklim ve suyun temizliği, toprağın verimliliği ve yerlerin güzelliğiyle dikkat çeken köylerde kurulur. Her Enstitüye gerekli 40 ila 50 binanın planı ve bu planların hazırlığı tüm Türk mimarlara açık olan bir yarışmaya sunulur. Bu yarışmalar genelde çok iyi sonuçlar verir. Yapı biçimi ve çalışmalarının özelliğiyle bu Enstitüler kırsal bir yapıya kavuşacaktır. Toprak işçiliği, hayvan beslenmesi,makine kullanımı, hidrolik sorunların bilinmesi gibi konulara alışan öğrenciler, her biçimiyle doğayı işletmeyi öğreneceklerdir. Köyün sosyal yaşamını dönüştürerek , buraya uygarlığın gelişmelerini getirecekler ve köylülerin bu gelişmeleri anlayabilecek kişiler olmasını sağlayacaklardır.

Bugün, oniki binden fazla genç Türkiye’nin çeşitli köylerinde kırsal eğitimci işlevini yerine getirmektedir. Ve bu sayı ihtiyacın ancak dörtte birini temsil eder. Ülkenin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ilk öğretim eğitimini verebilecek kırkbinden fazla kişi gerekmektedir. İşte bu amaçla kırsal enstitüler,

en kısa süre içinde, en fazla uygulamalı yöntem ile Ülkenin yapısına uyan uygarlığı yaymaya yetkin insanları hazırlamak için, kapılarını iyi niyetli herkese açıyor.

Büyük çoğunluğu tarım unsuruyla oluşan halklar için kırsal eğitim en önemli sorunlardan birini meydana getirir. Bu köy okullarının temel özelliği öğrencilere kırsal hayatın gerçeklerini tanıtmaktır. Teorik ve skolastik okul düzeni köy hayatının gereksinimlerine kesinlikle uymadığı için, bazı ülkelerde hiçbir yarar sağlamaz. İşte bu sebeple Türkiye'de kırsal eğitim, Büyük millet Meclisinde 1-4-1940'da ilan edilen bu Enstitü yasası sayesinde en rasyonel şeklini aldı. Bu yasa aynı zamanda köylerde okulların düzenlenmesi, bunların izlediği amaç için, kısaca bu kuruluşların kendilerine özgü niteliği için de müdahelede bulunur. Gelecekteki kırsal eğitimciler topraklarına bağlı ve bakışları her zaman köy yaşamının gerçeklerine dönük genç köylüler olacaktır. Modern pedagoji ilkelerine dayanarak bunlar,

Resim: Enstitülerdeki öğreciler nakış işlemeye başlamadan önce kalıpları üstünde çizmeyi öğreniyor.

öğrencilere okumayı, yazmayı, gelecekteki çiftçiler olarak toprağı işletmeyi öğreteceklerdir. Aynı zamanda bu gençliğe, Türk sosyal hayatının temel unsurlarını oluşturan Cumhuriyetçi, Ulusalcı, Popülarist, Devletçi, Laik ve Devrimci ilkelerin önemini öğreteceklerdir. Bu eğitimcilerin her biri, bir motosiklet, bisiklet, araba ya da herhangi motorlu bir araç kullanmasını ve tercih ettikleri bir müzik enstrümanını çalmasını bilecek ve dinamik bir kişi olacaktır. Tıpkı babası ve büyük dedeleri gibi zaman ve mesafenin esiri olmayacaklardır, bu engelleri aşacak ve köyüne yeni bir coşku getireceklerdir. Türkiye'nin en yüce hayallerinden biri bu köylülerin, yeni varoluş koşullarına tamamen uyum sağlayan ve modern hayatta bir rol üstlenebilen kişiler olmasını sağlamaktır. Kırsal Enstitüler bu İdeali gerçekleştirmek amacıyla düzenlenmiştir.

Resim: Genç kızlar da aynı şekilde bir bostanı iyileştirmeye çalışmaktadır.